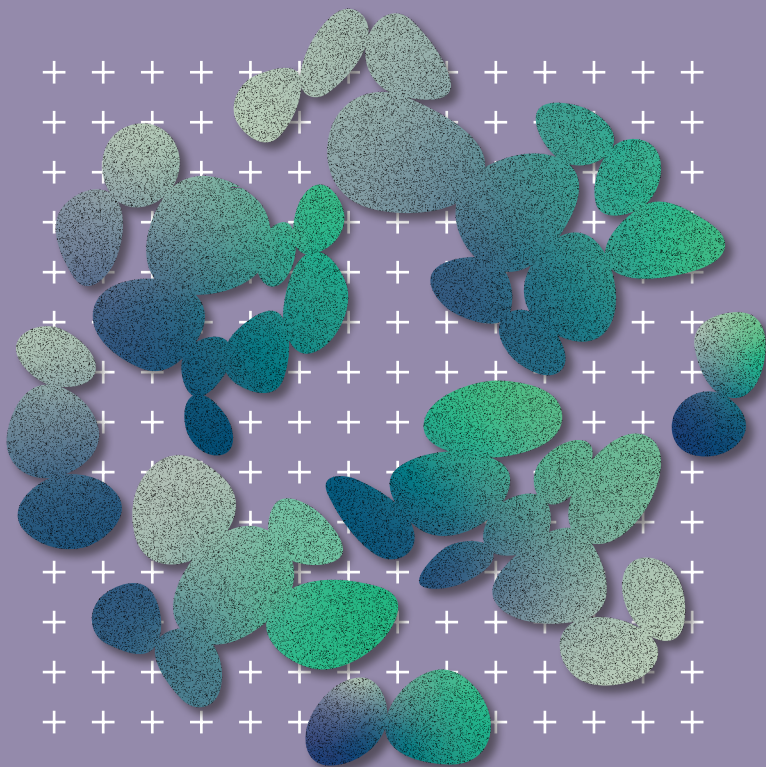

Šesta mednarodna
znanstvena konferenca
Katedre za teoretične
vede UL ALUO

PROGRAM IN POVZETKI

**Med ekoagipropom in
estetizacijo okoljske etike?
Vloga likovnih praks v
tematizaciji okoljskih in
podnebnih sprememb**

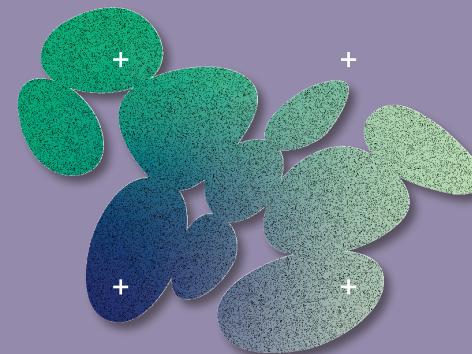
- + Šesta mednarodna znanstvena konferenca Katedre za teoretične vede UL ALUO

**Med ekoagipropom in estetizacijo okoljske etike?
Vloga likovnih praks v tematizaciji okoljskih in podnebnih sprememb**

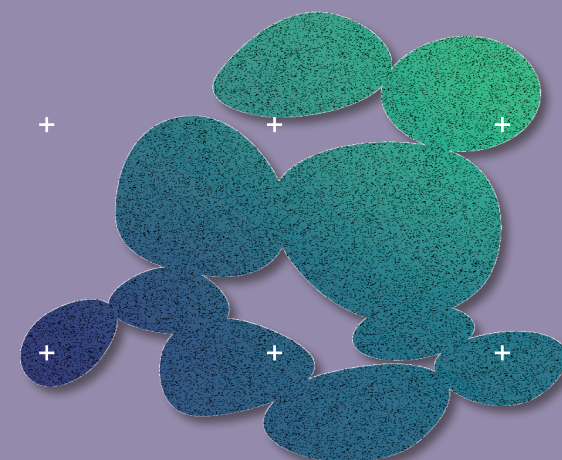
PROGRAM IN POVZETKI

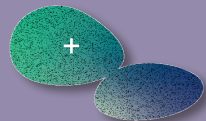
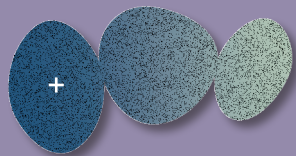
Programski odbor:	+ doc. dr. Kaja Kraner doc. dr. Petja Grafenauer prof. dr. Petra Černe Oven
Uredila:	doc. dr. Kaja Kraner
Oblikovanje:	Barbara Šušteršič
Lektura:	Nadja Horvat, Fiona Thompson, Jezikovna zadruga Soglasnik
Moderiranje konference:	prof. dr. Uršula Berlot Pompe doc. dr. Kaja Kraner izr. prof. dr. Barbara Predan
Koordinacija projekta:	Nastja Majerič Sara Bešlin Vatovec
Naklada:	100 izvodov
Izdajateljica:	Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani Prof. Alen Ožbolt
Sodelujoče ustanove:	Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Narodna galerija v Ljubljani Univerza na v Novi Gorici, Fakulteta za humanistiko University of Applied Arts Vienna Univerza v Ljubljani Fakulteta za matematiko in fiziko Kunstuniversität Linz Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta
Organizacija:	Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje
	Sreda, 24. september 2025

- + Znanstveno konferenco sofinancira Katedra za teoretične vede UL ALUO, interdisciplinarni doktorski študijski program *Humanistika in družboslovje* na področju *Likovne vede* na UL ALUO in Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS), in sicer v okviru raziskovalnega programa P5-0452, *Vizualna pismenost* na UL ALUO.

PROGRAM IN POVZETKI

PROGRAM

Sreda,
24. september
2025

Avditorij
Narodne galerije,
Ljubljana

10.00–10.15

Uvodne besede in pozdravni nagovori

prof. Alen Ožbolt, dekan UL ALUO
prof. dr. Petra Černe Oven, UL ALUO,
vodja Katedre za teoretične vede

10.15–10.35

Izr. prof. dr. Kristina Pranjić, UNG
Izr. prof. dr. Peter Purg, UNG
Asist. Tery Žeželj, MA, UNG
**Historical, Neo-, and Contemporary
Avant-Gardes in East Central Europe:
Transversal Artistic Strategies Beyond
the Anthropocene**

10.35–10.55

Doc. dr. Kaja Kraner, UL ALUO
**Umetnost kot izhodišče preučevanja narave:
estetsko-vzgojni potenciali likovne prakse**

10.55–11.15

Prof. dr. Nadja Zgonik, UL ALUO
**Zgodnje oblike ekološke zavesti v slovenski
umetnosti v šestdesih in sedemdesetih letih**

11.15–11.35

Doc. dr. Petja Grafenauer, UL ALUO
**Od antropocentrizma k materialni ekologiji:
video instalacije P L A T E A U R E S I D U E**

11.35–12.10

Razprava in odmor s kavo
Moderiranje: prof. dr. Uršula Berlot Pompe

12.10–12.30

Prof. dr. Uršula Berlot Pompe, UL ALUO
Mikroskopska ontologija in živost materije

12.30–12.50

Asist. dr. Eszter Polonyi, UL FMF, UL ALUO,
Kunstuniversität Linz
**Data Black Holes Versus Data Clouds:
Notes from the Extradate Era**

12.50–13.10

Prof. Dr. Jan Völker, UL ALUO,
University of Applied Arts Vienna
Views Without World

13.10–13.30

Doc. dr. Tomo Stanič, UL ALUO
Grdo kot topološka kategorija

13.30–14.00

Razprava in kratek odmor

Moderiranje: doc. dr. Kaja Kraner

14.00–14.20

Prof. dr. Tomaž Grošovnik, UP PEF, UM FF
**Izzivi umetniških tematizacij živalskih
subjektivitet**

14.20–14.40

Asist. dr. Magdalena Germek, UL ALUO
**Estetika narave kot prostor
epistemološkega nasilja:
premislek vizualne epistemologije v
zgodovinskem kontekstu likovne
umetnosti**

14.40–15.00

Izr. prof. dr. Blaž Šeme, UL ALUO
**Zapacane sončnice in potopljene Benetke:
kulturna dediščina med ekoaktivizmom in
ekoumetnostjo**

15.00–15.20

Asist. Tamara Lašič Jurković, MA, UL ALUO
**Kaj bi porekle živali in rastline?
Igra vlog za spodbujanje empatije v
posthumanističnih diskusijah in boljše
razumevanje medvrstnih odnosov**

15.20–15.40

Razprava
Moderiranje: izr. prof. dr. Barbara Predan,
doc. dr. Kaja Kraner

16.00

Kosilo in druženje

+

+

+

Prof. dr. Uršula Berlot Pompe

Akademija za likovno umetnost in
oblikovanje Univerze v Ljubljani

+

+

+

Mikroskopska ontologija in živost materije

+

+

+

Tehnologije mikroskopiranja in drugi napredni optični instrumenti, ki se uporabljajo v znanstvenem raziskovanju, so razširili meje vidnega in spoznavnega, s tem pa spodbudili tudi premislek o ontoloških okvirih realnosti. Mikroskopske podobe so vrsta empiričnih tehnoloških slik, ki prinašajo informacije o strukturi in obliki sicer nevidnih vidikov materije. So konstrukti tehnološko-znanstvenih instrumentov, ki delujejo hkrati retorično in operativno: ustvarjajo posebne epistemološke režime ter razkrivajo liminalne prehode med pojavnim in materialnim. Mikroskopska ontologija predstavlja odločitev o tem, kaj pojmuje kot realno in kako to realnost zaznavamo ter vključuje tudi premik od geometrijske k fizikalni optiki. Prispevek obravnava različne modalitete haptičnega gledanja (Hanson) ter živosti materije (Bennett) z vidika materialistične fenomenologije (DeLanda).

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Prof. dr. Uršula Berlot Pompe je vizualna umetnica in umetnostna teoretičarka, ki poučuje na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Umetniško in raziskovalno se ukvarja s presečišči umetnosti, znanosti in filozofije. Je avtorica monografije o Duchampu in več člankov s področja teorije umetnosti.
ursula.berlotpompe@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Asist. dr. Magdalena Germek

Akademija za likovno umetnost in
oblikovanje Univerze v Ljubljani

+

+

+

Estetika narave kot prostor epistemološkega nasilja: premislek vizualne epistemologije v zgodovinskem kontekstu likovne umetnosti

+

+

+

Prispevek izhaja iz vprašanja, kako zgodovina likovne umetnosti – zlasti slikarstva 16. in 17. stoletja – oblikuje naš epistemološki okvir gledanja narave. S poudarkom na žanru tihožitja, anatomski ilustraciji in hierarhiji umetniških žanrov prispevek analizira, kako se narava v umetnosti pogosto pojavlja kot objekt epistemološkega antropocentrizma – kot nekaj razstavljenega, podrejenega človeškemu pogledu. V tem kontekstu se odpira vprašanje, ali je medij vizualnega že zgodovinsko tako globoko formiran z logiko reprezentacije, da narave ne moremo videti drugače kot skozi njeno instrumentalizacijo.

Prispevek se ustavi v tej napetosti med čutno zaznavnostjo in epistemološko strukturo pogleda, ki naravo estetizira, klasificira in razstavlja, hkrati pa jo odvaja od njene lastne agencije. V dialogu s sodobno ekokritiko, okoljsko filozofijo in zgodovino umetnosti prispevek odpira vprašanje, kako likovna umetnost ne le prikazuje naravo, temveč tudi konstituira pogoje njenega videnja – in s tem pogoje *ne/možnosti* okoljske etike v vizualnem polju.

V tej luči se prispevek navezuje na Andreasa Malma, ki opozarja, da je uporaba fosilnih goriv oblika nevidnega nasilja – nasilja, ki se izvršuje postopoma, na telesih še nerojenih generacij, in ki ga je težko zaznati, saj je dobesedno nevidno. Clive Hamilton razkriva, da racionalno razumevanje podnebne krize ne sproži čustvene reakcije, kar vodi v kolektivno zanikanje, J. M. Ledgard pa izpostavlja, da podnebna kriza nima jasne naracije ali antagonistov, kar umetnosti otežuje estetsko artikulacijo.

Prispevek tako zastavlja vprašanje: ali je mogoče z umetnim pogledom – pogledom, ki je zgodovinsko formiran skozi slikarsko prakso, oblikovalsko logiko in vizualno kulturo – videti tisto, česar naravni ali čustveni pogled ne zmore? Ali pa umetnost, ravno zaradi svoje formacije, še dodatno zakrije tisto, kar želi v realnosti ostati nevidno? In če je pogled že formiran, ali lahko prav ta formacija postane orodje za *de/kolonizacijo* zaznave?

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Dr. Magdalena Germek poučuje vizualno epistemologijo na Podiplomski šoli ZRC SAZU v Ljubljani in sodeluje pri raziskovalnem projektu Vizualna pismenost na ALUO UL. Raziskuje odnose med vizualno, primerjalno, zgodovinsko in eko epistemologijo, umetnostno zgodovino ter zgodovino znanosti.
magdalena.germek@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Doc. dr. Petja Grafenauer

Akademija za likovno umetnost in
oblikovanje Univerze v Ljubljani

+

+

+

Od antropocentrizma k materialni ekologiji: video instalacije P L A T E A U R E S I D U E

+

+

+

Prispevek bo predstavil umetniško prakso tandema P L A T E A U R E S I D U E (Aljaž Celarc in Eva Pavlič Seifert), ki s prepletom pokrajinske ekologije, novih medijev in terenskega raziskovanja razvija inovativne načine obravnave in vizualizacije okoljskih ter podnebnih sprememb. Iz lokalnega izhodišča – zaledja gozdov Goteniške gore in Snežnika, kjer tandem živi in deluje – ustvarjata video instalacije, ki se oddaljujejo od antropocentričnih reprezentacij narave in se približujejo pozicijam materialne ekokritike in novih materializmov. Njuna dela v ospredje postavljajo glasove nečloveških akterjev: skal, lesa, ledu, zraka, organizmov in drugih skupkov snovi. Ti elementi so reorganizirani v nenavadne oblike in novomedijske sisteme, ki gledalca soočijo z vprašanji etike daljnoročnosti (longtermism) ter vizualizacije globokega časa (deep time). Tako umetnika ustvarjata prostore medvrstnega dialoga, ki odpirajo razmislek o soodvisnosti med živim in neživim, med človekom in njegovo materialno okolico.

Analiza bo P L A T E A U R E S I D U E umestila v kontekst ekokritične umetnosti in oblikovanja znotraj regije, tudi v dialog z obstoječimi študijami, kot je *The Green Bloc: Neo-avant-garde Art and Ecology under Socialism* (Fowkes, 2015), ter aktualnimi teoretskimi koncepti, kot so Mortonov pojem ekomimezis in retorika odrasti (Pranjić in Purg, 2023). Posebna pozornost bo namenjena vprašanju, kako umetniška praksa tandema razširja meje nacionalnega/regionalnega umetniškega kanona v smeri vključevanja nečloveških perspektiv in nenormativnih temporalnosti. Prispevek bo tako obravnaval P L A T E A U R E S I D U E kot primer sodobne, okoljsko angažirane umetnosti, ki presega zgolj reprezentacijo in deluje kot katalizator spremembe – ne le v zavesti občinstva, temveč tudi v načinih, kako si zamišljamo našo prihodnost v razmerju do planeta.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Petja Grafenauer je umetnostna zgodovinarica, kuratorica in predavateljica na ALUO UL. Raziskuje sodobno umetnost, kritiko in kuratorske prakse s poudarkom na družbenih in zgodovinskih kontekstih. Prejela je priznanje Ivane Kobilca (2021) in nagrado Kritiško pero (2018). Objavlja v domačih in mednarodnih strokovnih publikacijah.
petja.grafenauer@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Prof. dr. Tomaž Grušovnik

Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta
Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta

+

+

+

Izzivi umetniških tematizacij živalskih subjektivitet

+

+

+

V okviru sodobne intermedijske in performativne umetnosti se čedalje pogostejše pojavljajo poskusi tematizacije živalskih subjektivitet. Živali so tako vključene v različne umetniške produkcije, kar pa z vidika kritične animalistike predstavlja izziv. Način vključitve živali v umetniška dela namreč ni enoznačen, pač pa gre lahko za antropocentrično, antropomorfnost ali zoocentrično umestitev. Nekateri primeri vključitve živali v sodobna umetniška dela celo spominjajo na artwashing, torej normalizacijo praks izkoriščanja živali skozi umetnost. Na drugi strani imamo številne primere umetniških del, ki jih lahko dojemamo kot poskuse Rancierovske verifikacije enakosti, in sicer v našem primeru enakosti (ali vsaj podobnosti) moralnega statusa človeka in živali. Prispevek bo tako na konkretnih primerih umetniških praks ponazoril razliko v načinih prikaza živalskih subjektivitet in jih ovrednotil z vidika kritične animalistike in kritične animalistične pedagogike.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Dr. Tomaž Grušovnik je redni profesor na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem ter izredni profesor na Oddelku za filozofijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Ukvarja se z etiko in spoznavno teorijo. V slovenskem jeziku je objavil deset knjig, za svoje znanstvenoraziskovalno delo pa je prejel Zoisovo priznanje. V letih 2018–2020 je bil predsednik Slovenskega filozofskega društva, od leta 2025 pa je dekan Pedagoške fakultete v Kopru.
tomaz.grusovnik@pef.upr.si

+

+

+

Doc. dr. Kaja Kraner

Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani

+

+

+

Umetnost kot izhodišče preučevanja narave: estetsko-vzgojni potenciali likovne prakse

+

+

+

Čeprav je pojem narave, kakor se je izoblikoval v obdobju romantike, v sodobni okoljski in ekološki filozofiji kontinuiran predmet kritike, v romantiki nikakor ne najdemo ene same podobe ali pojma narave. V prispevku bom izhajala iz opredelitev metodologije preučevanja narave Johanna Wolfganga von Goetheja – utemeljitelja moderne morfologije – ki temelji na specifičnem pristopu k analogiji umetnosti in narave. Goethejevo morfološko metodologijo bom dopolnila z izbranimi umetnostno-teoretskimi opredelitvami, ki neposredno uvajajo idejo preučevanja narave skozi umetnost, med drugim idejo *Erdlebensbildkunst* Carla Gustava Carusa. Romantične metodologije preučevanja narave, ki predvidevajo estetsko vzgojo kot njihov integralni del, bom sopostavila z izbranimi primeri s področja likovnih umetnosti – likovno prakso Paula Kleeja, Hansa Arpa in Pera Kirkebyja. Kot bom pokazala, se Klee, Arp in Kirkeby v svoji praksi ne približajo le metodološkim pristopom tako imenovanih romantičnih empiristov, ki imajo etične implikacije (Nassar, 2022), ampak hkrati postavijo podlago za utemeljitev epistemičnih vidikov likovne prakse.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Kaja Kraner je docentka na Katedri za teoretične vede ALUO UL in raziskovalka na Raziskovalnem inštitutu ALUO. Med letoma 2015 in 2019 je bila urednica revije za kritiko in teorijo sodobne umetnosti ŠUM. Leta 2021 je pri založbi Krtina izdala znanstveno monografijo *Kronopolitika umetnosti: spremembe v estetski vzgoji od moderne do sodobne umetnosti*. Med letoma 2021 in 2022 je bila znanstvena sodelavka Moderne galerije Ljubljana v okviru projekta »Trajnostna digitalna hramba slovenske novomedijske umetnosti« (ARRS, J7-3158). Od leta 2025 je članica uredniškega odbora Časopisa za kritiko znanosti. kaja.kraner@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Asist. Tamara Lašič Jurković, MA

Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani

+

+

+

Kaj bi porekle živali in rastline? Igra vlog za spodbujanje empatije v posthumanističnih diskusijah in boljše razumevanje medvrstnih odnosov

+

+

+

V prispevku je predstavljena in evalvirana prva različica učne metode, ki združuje igro vlog in zagovorništvo nečloveških entitet z diskusijo o posthumanističnem čtivu. Kadar poskušamo v oblikovanju vzpostaviti posthumanističen vidik, hitro naletimo na vprašanje, kako v oblikovalski proces pravično vključiti nečloveške entitete. Na to skušata deloma odgovoriti dva članka, *Design by/for/with/about/without animals* (Westerlaken in Sandelin, 2024) ter *Being with plants through collective fabulation, critical companionship and cohabitation* (Cerna et al., 2024), prvi na področju obravnave živali, drugi pa na področju rastlin. Ker oba članka ponujata kar nekaj iztočnic za kritičen razmislek o tej aktualni temi, sta se izkazala kot primerna za študijsko gradivo pri predmetu *Razvoj in teorija kritičnega oblikovanja II*, ki poteka na magistrskem študiju na Oddelku za industrijsko in unikatno oblikovanje ALUO UL, v okviru katerega se študente_ke spoznavajo s sodobnimi teoretskimi koncepti in pristopi na področju teorije v oblikovanju. Branje znanstvene literature je ena temeljnih učnih aktivnosti opisanega predmeta, ob tem pa se je v preteklih letih kot ključno izkazalo še izvajanje skupinskih diskusij, ki sledijo prebiranju literature ter študente_ke spodbudijo k poglobljenemu razmisleku o prebranem. A slednji format se pogosto izkaže kot pomanjkljiv, saj se v diskusijo ne vključujejo posamezniki_ce, ki jim javno izražanje svojega mnenja predstavlja preveliko stisko. Slednji izziv in vsebinsko zahtevna, posthumanistična vsebina obravnavanega gradiva sta spodbudila razvoj in testiranje nove učne metode, ki bi študente_ke motivirala za sodelovanje v diskusiji, spodbudila kritično refleksijo ter omogočila vživljanje v vlogo nečloveških entitet za razvijanje bolj empatične obravnave le-teh v oblikovalskem procesu. Metoda se je na podlagi testiranja s skupino dvanajstih študentk in študentov, pri čemer so se analizirali raven vključevanja v aktivnosti, čustveno odzivanje, raven vsebinskega razumevanja ter aplikacija teoretičnega znanja v praktičen del seminarske naloge, izkazala za učinkovito v vseh treh zastavljenih ciljih.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Tamara Lašič Jurković je interdisciplinarna oblikovalka, raziskovalka, asistentka in doktorska študentka na področju zgodovine in teorije oblikovanja na ALUO UL. Pri raziskovanju in poučevanju se osredotoča na teorijo regenerativnega in situiranega oblikovanja ter posthumanistično perspektivo v oblikovanju, v praksi pa se ukvarja s trajnostno kulturno produkcijo, kuriranjem in oblikovanjem razstav. Tamara.LasicJurkovic@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Asist. dr. Eszter Polonyi
Faculty of Mathematics and Physics, University of Ljubljana
Academy of Fine Arts and Design, University of Ljubljana
Kunstuniversität Linz

+

+

+

**Data Black Holes Versus Data Clouds:
Notes from the Extradate Era**

+

+

+

In 2005, two concerned civilians filed a lawsuit to shut down Europe's Large Hadron Collider (LHC), the world's largest scientific experiment designed to investigate quantum phenomena such as supersymmetry, extra dimensions, and dark matter. Their complaint was that, running at roughly 7 million times the energy per year of a single high-energy beam circulating within it, the LHC operated at energy levels that risked opening a black hole that would swallow the planet. The case was dismissed in 2008 on the basis of technical rather than scientific terms. Among the reasons given were absurdities to which the lawsuit gave rise within legal procedure, including the difficulty of finding a witness and producing a cost-benefit analysis in which the projected scientific outcomes of the experiment were measured against the future of the entire planet and "life as we know it." Often referred to colloquially as the "doomsday lawsuit," this case testifies to a newfound difficulty in adapting technical discourse to the planetary framework of the Anthropocene (Crutzen & Stoermer) within which the human scientific and cultural imagination has been operating over the last century. This paper considers the fascination with black holes across technical, scientific and artistic types of imagination as a symptom of cognitive overwhelm at the level of data management (B. Bratton, T. Paglen, Y. Hui). At a time when the artificially intelligent agents collecting, storing, mining, and processing are starting to exceed planetary resources, hungry black holes and other extraplanetary phenomena have taken over from earthbound "clouds" (JD Peters) as metaphors of technical and conceptual expansion. The paper examines the off-world frontiers of data collection of what it calls the "Extradate Era" in contemporary photography and theoretical physics.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Eszter Polonyi is a historian of art, media, and science working on the interdisciplinary project sponsored by the Slovenian National Research Agency "The Photo of a Black Hole: Physics meets Photography" at FMF UL (2025-7). Eszter researches the history of epistemic images, or knowledge derived through visual means.
eszter.polonyi@fmf.uni-lj.si

+

+

+

Izr. prof. dr. Kristina Pranjić
Izr. prof. dr. Peter Purg
Asist. Tery Žeželj, MA
University of Nova Gorica

+

+

+

**Historical, Neo-, and Contemporary
Avant-Gardes in East Central Europe:
Transversal Artistic Strategies
Beyond the Anthropocene**

+

+

+

In this contribution, we propose a transversal study of historical, neo-, and contemporary (inter)media avant-garde practices from East Central Europe that articulate anti-normative strategies of resistance to extractivist, anthropocentric paradigms and their ecological consequences. The analysis is structured around five conceptual clusters: idleness and non-presence; cosmopolitanism and universal language; nonlinear temporalities; the expanded sensorium; and systemic posthumanist approaches, which emerge across different media, historical contexts, and geographies. Through selected case studies—from early 20th-century avant-gardes to recent ecological and technocultural experiments in visual, performative, and intermedia art—we explore how these strategies reimagine relationality, perception, and planetary futures in response to environmental and climate crises. The avant-garde is understood here not as a closed historical formation but as an evolving field of aesthetic, ethical, and systemic experimentation that remains vital in the context of the Anthropocene. By foregrounding under-researched East Central European practices, the article contributes to rethinking dominant genealogies of the avant-garde, while also offering a comparative and ecocritical perspective on contemporary debates around posthumanism, anti-capitalist aesthetics, and environmental ethics.

KRATKA BIOGRAFIJA

+

Kristina Pranjić is Associate Professor at the UNG School of Humanities and Research Centre for Humanities. Her work focuses on avant-garde and intermedia art, ecocriticism, cultural criticism, and art-science intersections. She has published widely, co-edited volumes on the avant-garde, and leads the upcoming project *Adriatic Avant-Garde* at ZRC SAZU.
kristina.pranjic@ung.si

Peter Purg is Associate Professor at the UNG School of Arts, heading the New Media module, Dean of the School of Humanities, and member of the Research Centre for the Humanities. Active in media art, ecocriticism, and curating, he leads Pixxelpoint 2025 and the EcoC programmes PostMobility and xMobil.
peter.purg@ung.si

Tery Žeželj is employed as an assistant researcher at the UNG Research Centre for Humanities. Under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Kristina Pranjić, she is exploring avant-garde and experimental art from socialist Yugoslavia through contemporary feminist and environmental lenses. She is also part of the artistic board of Glej Theatre.
tery.zezelj@ung.si

+

+

+

Doc. dr. Tomo Stanič, UL ALUO
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje
Univerze v Ljubljani

+

+

+

Grdo obstaja na sebi (Cousins, 1994) – teza se zdi samoumevna, vendar podrobnejši pogled v zgodovino estetskih teorij pokaže, da grdo le nima pravega obstoja onstran lepega. Grdo si je vedno sposojalo merilo lepote – kot spodletelost lepega, nekakšen odklon ali iznakaženost. Kako bi si zamislili grdo onstran lepega – grdo, ki bi imelo svoje življenje, avtonomijo in voljo in bi tudi ne podlegalo terminom okusa, harmonije, skladnosti itd.?

Grdo kot topološka kategorija

+

+

+

(estetskim) lastnostim objekta umetnosti. Grdo je tako obravnavano kot eksces eksistence, ki se razlije čez rob reprezentacije in tako ni manko lepega, ampak kvečjemu pojav nereprezentabilnosti. Ogroža nas natanko zato, ker napada ustaljeno pozicijo antropomorfizma oz. polje simbolne reprezentacije. Sledi poskus analize lepega iz pozicije topologije: lepota kot zadnja tančica pred grozljivim. Ali je možno tudi lepo obravnavati kot neprepoznano, tuje in neumeščeno, a vselej znotraj oz. na robu simbolne reprezentacije? Z drugimi besedami: vračamo se k »času neprimernim« pojmom lepega/grdega, a hkrati izven polja estetskih sodb. Vračamo se k pojmu umetnosti sobivanja in relacije objektov do človeka. Mislim, da je umetnost polje, ki je možno vzpostaviti človeku samoodtujujočo dimenzijo, nekakšen vrnitev notranje tujosti človeka.

Drugi del prispevka skuša premisliti vlogo umetnosti in umetniškega jezika danes: polje znanosti je že izreklo svoje stališče in v tem smislu ostaja le malo dvoma o naši prihodnosti, a dokler ostaja politika ali, bolje povedano, ekonomija skoraj indiferentna do problema podnebnih sprememb, bo stanje drselo v nepovratnost. Družbena situacija je razpeta med zbežnostjo, začudenjem in potrlostjo in nekateri se obračajo po pomoč celo na kulturo – umetnost naj bi bila sposobna zapisati okoljsko problematiko »v drobnoje« človeštva, nam jo ponotranjiti. A kakšna je vloga umetnosti danes in kakšen izrazni jezik ji preostaja, če očitno prevladuje vsesplošna utajitev in celo zanikanje? Ali lahko spregovori na drugačen način kot prevod političnih in etičnih pozicij, kot sklop znanja in vednosti, ki se že širi po marsikaterem informacijskem kanalu? Ali bo treba pričeti sestavljati glasbene kompozicije, pisati pesmi in knjige, ustvarjati predstave in slikati podobe, da bomo sleherniku čutno in čustveno obarvali dejstva? Ali si je možno zamisliti umetnost, ki sicer izhaja iz kulture, a nas kot natura odtuja od človeškega, od samih sebe – umetnost, ki ni ne informacija, pa tudi ne prijetna čutna forma, temveč tujek brez mesta, ki nam z vso silo stopa naproti?

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Tomo Stanič (1982) je diplomirani arhitekt, magister kiparstva in doktor znanosti s področja teoretske psihoanalize. Že nekaj let se aktivno udeležuje na področju kulture tako skozi različne umetniške razstave, teoretske intervencije in razna mednarodna kulturna sodelovanja kot tudi znotraj znanstvenega področja (pisanje teoretskih razprav, sodelovanje na okroglih mizah, predavanja, uredništvo in založništvo strokovne revije s področja likovnih umetnosti in arhitekture). Zanima ga predvsem presečišče vizualne umetnosti s teorijo umetnosti.
tomo.stanic@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Izr. prof. dr. Blaž Šeme
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje
Univerze v Ljubljani

+

+

+

Zapacane sončnice in potopljene Benetke: kulturna dediščina med ekoaktivizmom in ekoumetnostjo

+

+

+

Zavest o škodljivih okoljskih spremembah se je postopoma razvila iz zgodnjih znanstvenih temeljev v 19. stoletju, pridobila zagon z meritvami in opozorili v sredini 20. stoletja ter se nato tudi z oblikovanjem koncepta meje rasti (*The limits to growth*, 1972) hitro razširila prek vključevanja javnosti in mednarodnega sodelovanja. Danes ta zavest na osnovi vedno novih znanstvenih spoznanj s še boljšim prepoznavanjem planetarnih meja in hkrati z nezadostnim proaktivnim delovanjem raste naprej, s čimer je postala okoljska kriza ena osrednjih globalnih tem. Okoljsko ozaveščeni umetniki ter drugi posamezniki in skupine poskušajo z različnimi pristopi in sredstvi opozarjati na problematiko (ne)doseganja okoljske trajnosti. Eno od sredstev sporočanja je tudi kulturna, predvsem likovna dediščina, kjer se akterji pogosto namerno poslužujejo koncepta dediščine kot performansa. Toda če so nekatera predvsem družbeno-kulturno pogojena gibanja in redka umetniška dejanja izrazito ikonoklastična, denimo napadalne akcije britanskih sufražetk na začetku 20. stoletja, Weiweievo demonstrativno razbijanje zgodovinskih vaz v 90. letih ali vedno aktualno rušenje spomenikov zgodovinskih osebnosti, so napadi sodobnih ekoaktivistov (predvsem v okviru *A22 Network*) na umetnine v muzejih in na prostem izvedeni z določeno mero spoštovanja do dediščine. Pri teh dejanjih očitno ne gre za ikonoklazem v smislu uničevanja umetnin s povsem jasnim razlogom, ampak morda bolj za koncept, ki ga filozof Bruno Latour imenuje iconoclash. Tudi nekateri ekoumetniki v svoja dela vključujejo kulturno dediščino, ki je bolj ali manj ogrožena, vendar – in to je rdeča nit te raziskave – pri tem izražajo drugačne odnose do okoljske in dediščinske etike, najsi bodo to zgodnejše ekoumetniške akcije, kot je bilo barvanje Velikega kanala s fluorescenčno zeleno Nicolasa Garcie Uriburuja leta 1968 ali pa dosti novejša postavitev kolosalne skulpture *Podpora* (2017) Lorenza Quinna ob istem kanalu in nedavno sneti Banksyjev mural *Begunski otrok* (2019), če se omeni le Benetke kot eno od svetovnih dediščinskih ikon.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Dr. Blaž Šeme, akademski slikar in konservator-restavrador, je od leta 2000 zaposlen na ALUO UL. Je izredni profesor pri predmetih s področja konserviranja-restavriranja umetnin. Občasno predava tudi na PEF UL in FHŠ UP. Trenutno se raziskovalno, tudi s sodelovanjem pri projektih ARIS HEI-Transform (J7-4641) in NOO Ultra 5.01, posebej posveča tematiki trajnostnega varstva dediščine.
blaz.seme@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Prof. dr. Jan Völker

Academy of Fine Arts and Design,
University of Ljubljana
University of Applied Arts Vienna

+

+

+

Views Without World

+

+

+

In the 21st century, capital is about to explore new habitats in space. The colonization of planets and asteroids far from the sphere of Earth is the goal of a new era of space travel. The Copernican view of the world, in which the Earth was one planet among many but related to mankind in its entirety, is being surpassed.

The new space travel replaces the worldview because the world is no longer the object of observation. It is replaced by a fabrication of the image—a visual construction in which reality and image are allowed to merge. The image that unfolds before our eyes in space no longer focuses on anything, but becomes an image without an outside, in which exactly what it shows is realized. The pure immanence of this image suggests control, the elimination of disturbances, perhaps even beauty. For us, this immanent image above our heads—an image referring only refers to itself—paradoxically becomes our outside, as we now face an image without a world: the dissolution of the human, the dissolution of the worldly into the image. In this unworldly image, the boundaries between the different arts becomes blurred, raising the question of whether worldly art can formulate a response to this immanence of the image. To this end, we turn to Hito Steyerl's film *Mechanical Kurds* (2025).

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Jan Völker, born in 1976, will take over the professorship for philosophy at the University of Applied Arts in Vienna in October. His work focuses on aesthetics, post-Marxist philosophy and psychoanalysis. His current book *Ein Weltall des Kapitals. Die Überwindung der terrestrischen Vernunft (A Universe of Capital: The Overcoming of Terrestrial Reason)* was published by Matthes & Seitz in Berlin in 2025. His habilitation entitled *Die Äußerung des Denkens: Marx-Freud-Kant-Hegel (The Utterance of Thought: Marx-Freud-Kant-Hegel)* is to be published in 2025 by Turia + Kant in Vienna. Further publications: Alain Badiou / Jean-Luc Nancy: German Philosophy (ed. 2018, MIT), *Neue Philosophien des Politischen zur Einführung (Laclau, Lefort, Nancy, Rancière, Badiou)* (2012, with Uwe Hebekus, Junius), *Ästhetik der Lebendigkeit. Kant's Third Critique* (2011, Fink).
jvoelker@zedat.fu-berlin.de

+

+

+

Prof. dr. Nadja Zgonik

Akademija za likovno umetnost in oblikovanje
Univerze v Ljubljani

+

+

+

Zgodnje oblike ekološke zavesti v slovenski umetnosti v šestdesetih in sedemdesetih letih

+

+

+

sodobno kulturo in jo kritizira kot simptom kompulzivnega potrošništva. Dokumentarna fotografija se je z objektivnostjo zdel nevtalna, a je prav s tem ustvarila moralni naboj – industrijska krajina, ujeta v objektiv, je postala podoba uničevanja narave. Zmago Jeraj je v fotografijah, slikah in grafični seriji *Črno-beli sivi predeli* (1976–1977) beležil degradirane pokrajine Mežiške doline, pri čemer je estetizacija prizorov zmanjšala aktivistični učinek in jih umestila med simptome sodobne civilizacije. Še izraziteje je ambivalenco razkril Berko v ciklu *Deponija* (1975–1976), kjer je kontrast med barvitimi reklamami in sivimi risarskimi upodobitvami odpadkov izpostavil neločljivo povezanost potrošnje in njenega ostanka. V enaki meri kot umetniško bi lahko kot ekološko gibanje opredelili delovanje skupine OHO na področju land arta. Z reizmom so želeli preobraziti in kritično izostriti posameznikov odnos do sveta (preobilice) predmetov in poudarjati posameznikovo skrb do planeta Zemlja. Skupina OHO in pozneje Družina v Šempasu sta z romantičnim umikom v predmoderne odnose z naravo oblikovali alternativnen odziv na ekološka vprašanja. Njihov pristop ni bil aktivističen, temveč je ponujal kontemplativen pobeg iz industrijske realnosti in pokazal, da je naravo mogoče doživeti kot prostor duhovne preнове.

Čeprav so motivi industrializirane krajine in onesnaževanja v umetnosti postajali vse pogostejši, je ton pogosto ostal elegičen ali distanciran. Sedemdeseta leta so se zaključila s 1. jugoslovanskim trienalom *Ekologija – umetnost* (1980) v Mariboru, ki je okoljsko tematiko umestil v institucionalni okvir, a ob tem izpustil priložnost za širšo družbeno mobilizacijo. Umetniški odzivi tega časa so se tako razpenjali med kritiko, estetizacijo in alternativnim umikom, kar razkriva raznolike, a večinoma posredne oblike zgodnje ekološke zavesti.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Dr. Nadja Zgonik je umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka, kot gostujoča kuratorica pripravlja razstave v slovenskih galerijah in mednarodnem prostoru. Raziskovalno se osredotoča na visokomodernistično in sodobno umetnost, medkulturne povezave in institucionalizacijo v umetnosti. Deluje kot redna profesorica za umetnostno zgodovino in teorijo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Je predsednica Slovenskega društva likovnih kritikov, članica mednarodnega združenja likovnih kritikov AICA in slovenske sekcije PEN.
nadja.zgonik@aluo.uni-lj.si

Družbene spremembe, ki so jih sprožili hitra gospodarska rast, industrializacija in razcvet potrošniške kulture, so temeljito preobrazile družbo. Onesnaževanja planeta in krize naravnega okolja ni bilo več mogoče spregledati. Sočasno z globalnimi tokovi so tudi v Sloveniji postajala pomembna ekološka vprašanja. Z njimi so se začela ukvarjati nova družbena gibanja, pozornost so jim posvečali tiskani mediji in televizija. Sočasno z »ekološkim obratom« v humanistiki so se odzivali tudi likovni umetniki in začeli okoljsko tematiko obravnavati v svojih delih.

Značilen primer zgodnje refleksije potrošniške družbe so kolaži Avgusta Černigoja iz začetka sedemdesetih let, kjer kopičenje podob množičnih medijev hkrati slavi

+

+

+

+

+

KONFERENČNI PLAKATI DOKTORSKIH ŠTUDENTOV

+

+

+

Špela Guček, mag. obl. vizual. kom.

Slikopis: sredstvo za posredovanje zdravstvene informacije pediatričnim bolnikom

Ob zdravstvenih posegih in medicinskih preiskavah pediatričnim bolnikom informacije o procesih, v katere bodo vključeni, in njihovem zdravstvenem stanju niso vedno posredovane ustrezno, kar vpliva na povišano doživljanje straha in tesnobe, prav tako pa slabo zdravstveno pismenost. V disertaciji bomo raziskovali vpliv posredovanja informacijskega gradiva v obliki slikopisnega besedila z zdravstveno vsebino na strah, tesnobo in zdravstveno pismenost. Razlog za izbor slikopisa kot informacijskega gradiva pa je njegova forma, ki zaradi sosledja besed in ilustracij ponuja možnost boljšega pomnjenja in razumevanja informacij.

Disertacija bo sestavljena iz dveh tem: besedilne oblike slikopisa in posredovanja zdravstvenih informacij pediatričnim bolnikom. Obsegala bo dve fazi: 1) dopolnjevanje in preoblikovanje teorije slikopisa ter 2) raziskovanje vpliva posredovanja slikopisa z zdravstveno vsebino na strah, tesnobo in zdravstveno pismenost ob odvzemu krvi pediatričnim bolnikom.

Raziskave v prvi fazi bodo temeljile na semantični metodi za zbiranje podatkov, kritični presoji, sintezi dokazov, metaanalizi, formalni likovni analizi, analizi teorije tipografije, vprašalniku, sodelovalnem oblikovanju, intervjuju, analizi otroških risb in analizi teorije razvojne psihologije.

Raziskava v drugi fazi bo temeljila na merjenju stopnje kortizola v slini, urinu in krvi ter vprašalnikov.

Rezultat raziskav bo 1) dopolnitev teorije slikopisa, 2) ugotovitev, ali je za razumevanje in ustreznost informacijskega gradiva z zdravstveno vsebino potrebno, da ga (so)ustvarijo zdravstveni delavci, 3) ugotovitev, ali posredovanje slikopisa z zdravstveno vsebino pozitivno vpliva na strah, tesnobo in zdravstveno pismenost pediatričnih bolnikov, ter 4) ugotovitev, kateri elementi slikopisa so najučinkovitejši pri pozitivnem vplivu na strah, tesnobo in zdravstveno pismenost.

Doktorska raziskava bo prispevala k osveščanju o pomembnosti sodelovanja med oblikovalsko in zdravstveno stroko, ustreznih metodah, pristopih in oblikah gradiv za posredovanje zdravstvenih informacij pediatričnim bolnikom in dopolnjevanju raziskovalnih metod.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Špela Guček je ilustratorica, oblikovalka in doktorska študentka, ki se ukvarja predvsem z vizualno pismenostjo in raziskovanjem posredovanja vizualnih sporočil v zdravstvenih in medicinskih kontekstih v namen informiranja bolnikov in zdravstvenih delavcev.
spelagucek123@gmail.com

+

+

+

Robert Ilovar, dipl. obl.

+

+

+

Smisli, sistemi, strukture: modeli in metodologije za premostitev komunikacijskih vrzeli in doseganje skupnih ciljev pri identitetnem oblikovanju

+

+

+

Identitetno oblikovanje se pogosto naslanja na teoretske pristope iz drugih disciplin, ki ne upoštevajo posebnosti oblikovalske teorije in prakse ter ne zadoščajo vedno pri razumevanju in reševanju problematik, lastnih načrtovanju celostnih podob. V disertaciji bomo povezali oblikovalsko teorijo z ugotovitvami s sorodnih področij ter upoštevali ključne dejavnike prakse identitetnega oblikovanja.

Disertacija bo sestavljena iz treh raziskav:

1. Smisli: kakšni so prispevki ustreznega identitetnega oblikovanja v različnih kontekstih?
2. Sistemi: kako lahko načrtujemo kompleksne sisteme celostnih podob na način, da bo njihovo upravljanje lažje?
3. Strukture: kako lahko ustrezno predstavimo želene odnose med entitetami v primeru kompleksnejših organizacijskih struktur?

Raziskave bodo temeljile na metaanalizi, primerjalnih analizah, študijah primerov ter intervjujih. Rezultat raziskav bodo trije konceptualni modeli: (1) model prispevkov identitetnega oblikovanja, ki bo opredelil namen, učinke in potencial identitetnega oblikovanja v različnih kontekstih, od javnih institucij do blagovnih znamk in dogodkov, (2) model osnovnih elementov celostne podobe, ki določa osnovne elemente, njihove lastnosti in vlogo, ter (3) model struktur celostnih podob, ki ustrezno ureja odnose med entitetami znotraj kompleksnih sistemov.

Ti modeli bodo prispevali k boljšemu razumevanju in učinkovitejšemu usklajevanju pri projektih celostnih podob ter ustvarili podlago za razvoj metodologij, ki omogočajo bolj premišljeno načrtovanje, zanesljivejšo evalvacijo in lažje upravljanje.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Robert Ilovar je oblikovalec, raziskovalec in svetovalec, ki dela na področjih identitetnega oblikovanja, načrtovanja kompleksnih sistemov celostnih podob in upravljanja oblikovanja. Je soavtor knjige *Oblikovanje vrednosti*, ki raziskuje prispevke oblikovanja vidnih sporočil za posameznike, organizacije in družbo. Za svoje delo je prejel najuglednejše mednarodne oblikovalske nagrade.
robert@robertilovar.com

+

+

+

Asist. Žan Kopal, MA

+

+

+

Postkolonialna analiza Jugoslovanske oblikovalske teorije (1951–1991): epistemološka kolonialnost in modernistični diskurz

+

+

+

Doktorska naloga se osredotoča na postkolonialno analizo jugoslovanske oblikovalske teorije v obdobju od leta 1951, ko začnemo govoriti o profesionalizaciji jugoslovanskega oblikovanja, do leta 1991. V tem času je bila Jugoslavija, čeprav formalno osvobodjena kolonialnih struktur, v svoji oblikovalski in arhitekturni praksi pod vplivom zahodnih modernističnih paradigem. To privede do vprašanja, v kolikšni meri je bila jugoslovanska oblikovalska teorija zaznamovana s podrejanjem lokalnih oblikovalskih kontekstov univerzalnim modernističnim modelom, kot so jih razvili zahodni centri moči. To Walter Mignolo imenuje *epistemic coloniality*, slovensko epistemološka kolonialnost. Ta deluje kot dediščina kolonializma, ki se nadaljuje tudi po formalni kolonizaciji, saj trdi, da zahodni svet ohranja intelektualno hegemonijo s tem, da določa, kaj velja za legitimno znanje in katera spoznanja so potisnjena na »periferijo«. Doktorska naloga nameni posebno pozornost kulturni produkciji gibanja neuvrščenih in Jugoslaviji specifičnemu tipu modernizma, pogosto imenovanega »non-aligned modernism« oz. modernizem neuvrščenih, ki je v zadnjih 10 letih postal predmet interesa številnih raziskovalcev in teoretikov.

Pregled obstoječe literature pokaže, da je raziskovanje modernizma neuvrščenih večinoma osredotočeno na institucionalne okvire in državno vodene pobude, medtem ko so individualni glasovi oblikovalcev in arhitektov pogosto spregledani. Čeprav so bili jugoslovanski arhitekti in oblikovalci aktivno vključeni v teoretično in praktično delo v kontekstu držav neuvrščenih, so njihovi pisni prispevki in teoretične perspektive pogosto zasenčeni z analizo državnih mehanizmov. Ta vrzel v raziskovanju ponuja priložnost za razkrivanje dodatnih plasti med modernizmom, antikolonializmom in lokalnimi umetniškimi praksami.

Čeprav je Jugoslavija kot članica gibanja neuvrščenih predstavljala alternativo obema, zahodnemu in sovjetskemu modelu, je v oblikovalskem diskurzu tega časa mogoče zaznati sledi implicitne neokolonialne odvisnosti od zahodnih teoretskih in estetskih normativov. To situira doktorsko nalogo na presečišču postkolonialne teorije in kritične teorije oblikovanja z raziskovalnim poudarkom na tem, kako jezik odraža in reproducira strukture moči.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Žan Kopal je asistent-raziskovalec in doktorski študent na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. V svojem raziskovalnem delu raziskuje, kako oblikovanje, material, obrt in diskurz soustvarjajo realnost, skozi lečo postkolonialne teorije. Z razvojem operativnih in oblikovalskih smernic za kulturne institucije deluje tudi na področju trajnostne kulturne produkcije.
Zan.Kopal@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Asist. Tamara Lašič Jurković, MA

+

+

+

Poučevanje posthumanističnega pogleda v oblikovanju skozi format družabnih iger

+

+

+

Doktorska raziskava proučuje možnosti povezovanja kritičnega posthumanizma in didaktičnih družabnih iger v oblikovalskem izobraževanju. Kritičen posthumanizem zavrača koncept človeške izjemnosti (*human exceptionalism*) in v ospredje postavlja soodvisno prepletenost človeka z nečloveškimi entitetami, kot so živa bitja, objekti, materiali in tehnologija. V oblikovanju, ki se tradicionalno osredotoča na človeške potrebe, posthumanističen pogled spodbuja pravičnejše, bolj vključujoče in okoljsko odgovore prakse. Didaktične družabne igre, predvsem sodobne namizne igre, dokazano spodbujajo aktivno učenje in kritično mišljenje, spreminjajo odnose ter povečujejo ozaveščenost (Calvo-Morata et al., 2020). Kot učinkovita učna metoda se kaže tudi proces načrtovanja družabnih iger, ki omogoča razvijanje za oblikovalce bistvenih veščin, kot sta poglobljeno razumevanje kompleksnih znanstvenih konceptov in reševanje problemov (Tapay in Walag, 2024). Prav zaradi slednjega se zdita igranje in razvijanje družabnih iger za učenje o posthumanističnih vsebinah obetavna pristopa, še več, družabne igre temeljijo na vzpostavljanju kompleksnih odnosov med igralci oz. med igro in igralci, kar je pripravno za obravnavanje posthumanistične misli, ki namesto človeka kot izoliranega, avtonomnega subjekta poudarja pomen odnosov v več-kot-človeških prepletih. Vendar pa lahko pri prilagajanju obstoječih formatov sodobnih družabnih iger za namen tovrstnega poučevanja nastopi neskladje med mehaniko igre in učno vsebino, kar lahko negativno vpliva na učni proces (Sousa, 2022). Zdi se, da je treba slednje v kontekstu posthumanizma obravnavati z dodatno previdnostjo, saj družabne igre v veliki meri izhajajo iz posthumanizmu nasprotujočih ontoloških predpostavk. Raziskava se zato v prvi fazi osredotoča na dve ključni vprašanji: iz katerih epistemologij in ideologij izhajajo sodobne družabne igre ter kateri formati družabnih iger so skladni z načeli kritičnega posthumanizma. V drugi fazi bo raziskava skušala potrditi hipotezi, da so igre, ki sledijo načelom posthumanizma, učinkovitejše pri poučevanju teh vsebin kot vsebini neprilagojene igre ter da lahko študenti skozi proces načrtovanja družabnih iger uspešno ponotranjijo načela kritičnega posthumanizma in jih uporabijo v lastni praksi.

KRATKA
BIOGRAFIJA

+

Tamara Lašič Jurković je interdisciplinarna oblikovalka, raziskovalka, asistentka in doktorska študentka na področju zgodovine in teorije oblikovanja na ALUO UL. Pri raziskovanju in poučevanju se osredotoča na teorijo regenerativnega in situiranega oblikovanja ter posthumanistično perspektivo v oblikovanju, v praksi pa se ukvarja s trajnostno kulturno produkcijo, kuriranjem in oblikovanjem razstav.
Tamara.LasicJurkovic@aluo.uni-lj.si

+

+

+

Šesta mednarodna
znanstvena konferenca
Katedre za teoretične vede
UL ALUO

+

+

+

Med ekoagitpropom in estetizacijo okoljske etike? Vloga likovnih praks v tematizaciji okoljskih in podnebnih sprememb

+

+

+

Z organizacijo letošnje znanstvene konference Katedre za teoretične vede Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani nadaljujemo tradicijo organiziranja konferenc kot priložnosti za strokovno in teoretsko povezovanje članov katedre na univerzitetni, meduniverzitetni, tokrat pa tudi mednarodni ravni, saj je letošnja konferenca prvič mednarodna oz. bo potekala dvojezično. Po drugi strani s tematskimi izhodišči letošnje konference nadaljujemo zastopnost tematike ekologije in podnebnih sprememb, ki se ji je ALUO zavezala ob priključitvi h globalni pobudi univerz za delovanje k prehodu v brezogljični svet leta 2021. Tematika ekologije in podnebnih sprememb je vsaj od tega obdobja postala pomembno izhodišče umetniškega, oblikovalskega in znanstvenega raziskovanja na ALUO, med drugim v obliki sodelovanja Oddelka za industrijsko oblikovanje na XXII. trienalu v Milanu, monografije Odmevi jutrišnjega dne (Lašič Jurković, ur. 2024), mednarodne poletne šole Zeleni dregljaj ter zadnjih konferenc Katedre za teoretske vede.

Kljub temu smo poskušali letošnjo konferenco zastaviti tudi kot kritični pretres ideje, poziva ali kar imperativa, da naj bi likovne, umetniške in oblikovalske prakse bistveno prispevale k boju proti podnebnim spremembam – ideje, poziva ali kar imperativa, ki bi ga bilo mogoče z določenega stališča opredeliti kot eno od zadnjih variacij nuje po izvenumetnostni

legitimaciji na ravni kulturnih politik. Tega poziva si področje umetnosti in oblikovanja skratka ne zadaja nujno le samo, saj izhaja iz osnovne refleksije, ki se je izoblikovala v okviru heterogenega področja okoljske humanistike: da okoljska znanost, politike in ukrepi sami po sebi ne zadostujejo za pritegnitev javnosti in sprožitev sprememb, povezanih z okoljskimi vprašanji, saj poglobljenega razumevanja okolja ni mogoče ločiti od človeške imaginacije in predstavnosti. Natanko umetnost – tradicionalno povezošana z imaginacijo ali opredeljena kot potencialni most med estetiko in etiko – naj bi s tega stališča prispevala k boju proti odtujenosti od okoljskih vprašanj, apolitičnosti in negativnem uokvirjanju podnebnih sprememb v aktualnem postpolitičnem kontekstu oz. kontekstu politične resignacije.

Neposredna aplikacija političnih in etičnih pozicij, ki so se artikulirale v sodobni okoljski filozofiji in etiki na področje likovnih praks, odpira zelo splošna vprašanja: kakšne vrste znanja in vednosti posredujejo likovna/umetniška dela, kakšna je povezava med likovnimi praksami/deli, zaznavanjem in kognicijo, predvsem pa, kako je mogoče etična vprašanja povezati z estetskim in čutno govorico, pa naj gre za vzpostavljanje pogojev čutne zaznavnosti, predstavnosti, osveščanje ali gradnjo okoljskih imaginarijev? Poleg tega vprašanje vloge likovnih praks v tematizaciji okoljskih in podnebnih sprememb neizbežno odpira tudi vprašanja o povezavi med umetnostjo, oblikovanjem in znanostjo, ki so postala izredno aktualna ob opredeljevanju umetniškega raziskovanja – pojma, ki se je razširil vzporedno z ustanavljanjem doktorskih študijskih programov za področje umetnosti in oblikovanja, vključno z doktorskim študijskim programom Umetnost na UL, ki poteka od šolskega leta 2024/2025. Kot bodo poudarili nekateri prispevki na letošnji konferenci, pa v nagovarjanju vloge likovnih praks v tematizaciji okoljskih in podnebnih sprememb istočasno ne moremo tudi mimo aktualnih tehnoloških okoliščin. Podobno kot prejšnja leta bodo tudi prispevki letošnje konference osnova za nadgradnjo besedil v obliki člankov, ki bodo izšli v publikaciji obsežnejšega znanstvenega zbornika prihodnje leto.

Ob tem se organizatorji zahvaljujemo vsem sodelujočim predavateljem z ALUO, vabljenim kolegicam in kolegom z drugih fakultet, doktorskim študentom študijskega programa *Humanistika in družboslovje* na področju *Likovne vede*, ki na konferenci prvič sodelujejo s konferenčnimi plakati, članom projektne pisarne ALUO in Narodni galeriji, ki bo konferenco Katedre za teoretične vede že drugo leto zapored gostila v Avditoriju NG.

+

+

UNIVERZA
V LJUBLJANI

ALUO

Akademija za likovno
umetnost in oblikovanje

+

+

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

+

+

+

+